Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 29 (281) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 17 ЛІПЕНЯ 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

СЛАНЕЧНІК
фота: Г. Рагазінскі

Пастановы вялікай важнасці

Цэнтральны камітэт на сваім чарговым пленарным пасяджэнні разгледзіў толькі адну справу — умацаванне і развіццё мясцовых рад нарадовых. Новыя напрамкі развіцця рад нарадовых выцікаюць не толькі з колькасці будучых новых правоў, але і з больцых патрэб нашага грамадскага і гаспадарчага жыцця.

Адчуваецца вялікую патрэбу ўдасканалення форм каардынацыі гаспадаркі, якая ў нас становіцца больш сучаснай. Апошнія гады прынеслі сур'ёзны ўзрост ролі павятовых рад нарадовых. Ужо зараз павятовым радам падлягае 68 прац. прадпрыемстваў дзяржаўнага мясцовага промысла і яны кіруюць сельскай гаспадаркаю на сваёй тэрыторыі.

Ажыццяўляючы пастановы нашай партыі адносна дальнейшага развіцця, рады нарадовыя стануцца асноўным звяном у кіраванні мясцовай гаспадаркай і яе планавання. Гэтаму працэсу будзе суправаджаць пашырэнне даходаў уласных павятовых бюджэтаў, пераказанне шэрагу культурных абсталяванняў, права вырашэння лакалізацыі інвестыцыі, права ўтварэння ўласных інвестыцыйных праўленняў там, дзе знаходзяцца вялікія будовы, права аб вырашэнні ў развіцці культуры, школьніцтва і г. д.

Змены ў правілах і апрацоўцы бюджэту, удзелу ў падатках ад абароту, у падатку ад зарплаты, а таксама ў даходах некаторых цэнтральных прадпрыемстваў больш цесна звяжа раду нарадовую з усёй павятовай гаспадаркай. (А гэтых правоў да гэтае пары не мелі павятовыя рады нарадовыя).

Сярод тэрміновых спраў, якімі рады нарадовыя павінны адразу заняцца, гэта ўпарадкаванне жыллёвай гаспадаркі. Важнае значэнне будуць мець усе мерапрыемствы, якія

(Працяг на стар. 4)

Рэфлексіі над сучаснасцю вёскі

ЗБУНТАВАНАЯ

Вось прайшла яна ў святочны дзень праз вёску: вясёлая, бадзёрая, бесклапотная, поўная энергіі і жыцця, якая непакоіць сваёй прыгажосцю і фрывольнасцю, адвагаю і какетлівасцю. Быццам прывід зла пранёсся па вуліцы, выклікаючы нахальныя, цікаўныя погляды мужчын і поўныя пагарды і злосці позіркі цятуль.

— Не магу глядзець на гэтае чупірадла. Намалюецца, валасы кучма, і ходзіць быццам індзюк па вуліцы, думае, што гэта так хораша.

— Ой, кумо, вы не бачылі, што было ў прошлую нядзелю, нават пазуры панамалёўвала, села каля хаты і папяросы жарыць, як мужчына: як свет светам не было чагосьці такога, цьфу! Адна Садома і Гамора.

— А як убачыць хлопца, то толькі зубы скаліць.

— О, гэта ж прыязджае адзін што суботы, там п'е і спіць, распуста і больш ніц.

— Калісь унадзілася да маёй прыходзіць, то я мусіла выганяць яе. А што ж. Па такой усяго можна спадзявацца. Бога не прызнае, людзей не баіцца, прыгразіць няма каму і расце невядома што.

Цёткі шэпчуць між сабой, а яна і не заўважае гэтага, нясецца далей па вуліцы, у руках і жэстах падкрэсліваючы пагарду ўсяму гэтаму.

Збунтаваная — яе прывід нясецца над нашай вёскай, зганяючы многім сон з вачэй.

Як увасабленне зла яна можа пераходзіць метамарфозы, прымаць постаці раскошнай зводлівай русалкі, патульнай «кошкі», дэмана зла і грознага асілка.

Яе сталая рыса: бунт супраць збітым, агульнапрынятым формам сялянскага быту, загарантаваных традыцыяй, рэлігіяй, ахапляючых абрады, погляды, грамадскія суадносіны сялян.

Цяжка адказацца ад спробы раскрыцця механізму ўзнікнення гэтага бунту. Маладая дзяўчына расце і выхоўваецца ў цеснаабумоўленых абставінах: мама, тата некалькі цётак ці бабуль, суседзі, вёска. Усе тут знаюцца навылет адзін на аднаго мае пасрэдны ці беспасрэдны уплыў. Іх спалучаюць менш ці больш цесныя сувязі. Яны тут маюць прыблізна аднолькавыя погляды на жыццё, на свет, на тое што можна, а чаго нельга рабіць. Не тут месца аналізаваць гэтыя погляды. Адзначу толькі, што погляды некаторых вясковых асяроддзяў бываюць яшчэ вельмі суровыя і цягасныя для маладога чалавека: нельга хадзіць на кінафільмы, асабліва ў пост, панавейшаму прычэсвацца і апранацца, займацца спортам і г. д.

(Працяг на стар. 5)

ПА ЛЁГКІМ ЗЫБЕ

ВЕСТКІ БССР

НАШ УНІВЕРСІТЭТ ПЕРАДАВОГА ВОПЫТУ

(Расказ агранома калгаса «Новае жыццё» Карэліцкага раёна, Гродненскай вобласці Анастасіі Горб).

Мне ўспамінаецца не вельмі далёкае прошлае. Каля дзесяці год таму назад мяне накіравалі працаваць аграномам у калгас «Новае жыццё». І вось у адзін з першых дзён сваёй, як кажуць, працоўнай дзейнасці я стала сведкам такой размовы:

— Чуваць, Ігнат Фаміч, аграномша да нас прыехала? — пыталася пажылая калгасніца.

Трэба сказаць, што з Ігнатам Арабеем я была ўжо знаёма. Гэты рухавы, разумны і хітраваты старык выконваў у калгаснай канторы абавязкі рассыльнага і сталага дзяжурнага. І як гэта часта бывае, калгаснікі прыслухоўваліся да яго меркаванняў, распытвалі пра навіны. Зразумела, што я, «аграномша», аддзеленая ад размаўляючых тонкай дашчанай перагародкай, насцеражылася, калі пачула пытанне калгасніцы.

— Быў бы дождж ды гром... — адказаў Арабей.

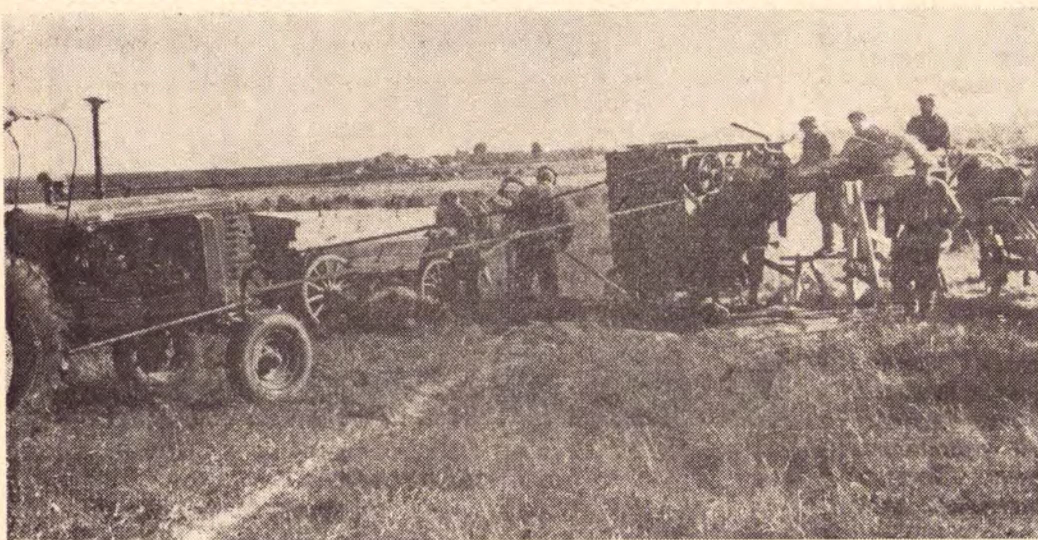
— Ах, праўду гаворыш, Фаміч. — падтакнула калгасніца.

— Я вельмі добра ведала працяг прымаўкі, якую не дагаварыў Ігнат Фаміч. «Быў бы дождж ды гром, не патрэбны і агроном». Ці ж можна было б тады асуджаць людзей за такія адносіны да спецыялістаў сельскай гаспадаркі? Яны ж толькі - толькі што зрабіліся калгаснікамі, а думалі яшчэ па-старому, як сяляне - аднаасобнікі. «Зямля — яна пот ды мазоль робіць!» — вось няхітрая філасофія селяніна.

А буйная калектыўная гаспадарка павінна ісці зусім іншай дарогай, заснаванай на застасаванні тэхнікі, дасягненняў навукі і перадавога вопыту. Аднак падняць адразу ўсе галіны ў маладым калгасе было немагчыма. Іпраўленне сельгасарцелі правільна вырашыла ў тыя гады галоўную ўвагу звярнуць на лён, павысіць у два разы яго ураджай і даходнасць.

Былі створаны ільнаводчыя звенні, для іх арганізавалі агратэхнічную вучобу. Ад 1956 да 1959 года ўключна ўраджай ільна — семя ў сярэднім па калгасу склала штогод 6—7 цэнтнераў, а валакна 5,5 — 5,7 цэнтнера з гектара. Зараз жа атрымалі валакна 6,5 і семя 7,2 цэнтнера.

По размеру наш калгас сярэдні ў Карэліцкім раёне. Ён мае 3700 гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў, у тым ліку 1733 гектараў раллі. У яго складзе восем паляводчых і адна садова-агародная брыгада. За апошнія гады больш выразна стала вырысоўвацца спецыялізацыя гаспадаркі ў малочна-мясным і ільнаводчым напрамках. Гэтыя галіны даюць галоўны даход, які за прошлы год склаў 4,7 мільёнаў рублёў.

Механізаваны абмалот ільну.

Характарыстыка арцелі будзе няпоўнай, калі не прывядзем паказчыкаў па вытворчасці асноўных галін прадукцыі. У прошлым годзе было выканана на 100 гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў 287 цэнтнераў малака і амаль 40 цэнтнераў мяса. З гектара атрымалі 720 цэнтнераў кукурузнай масы, 164 цэнтнера бульбы, 245 цэнтнераў цукровых буракоў.

Лічбы як - быццам здавальняючыя. Аднак выклікаў трывогу высокі сабекошт вытворчасці, асабліва жывёлагадоўчай. Цэнтнер малака, напрыклад, у прошлым годзе каштаваў 102 рублі і мяса — больш чым тысяча рублёў.

Трэба ісці ўперад, шукаць і выкарыстоўваць на навуковай аснове якасна новыя рэзервы павелічэння вытворчасці пры адначасным рэзкім зніжэнні кошту прадукцыі. Для гэтага неабходна вучыць людзей павышаць узровень іх агразаатэхнічных і эканамічных ведаў. І тады ўзнікла ўпершыню думка арганізаваць у калгасе універсітэт перадавога вопыту. Набор ва ўніверсітэт праведзены быў па пісьмовым заявам. Было прынята 89 чалавек.

На арганізацыйным сходзе слухачы вырашылі, што заняткі будуць праводзіцца адзін раз у месяц. Для вучобы адводзілі адзін дзень — восем гадзін. З іх шэсць на лекцыі, а дзве на агляд тэматычных сельскагаспадарчых кінафільмаў.

Ураджай зялёнай масы кукурузы і катахі складае 835 цэнтнераў з гектара, цукровых буракоў — 300, ільновалакна — 6,5, ільносемя — 7,2 цэнтнера з гектара, што значна вышэй чым у прошлым годзе.

Хуткімі тэмпамі развіваецца жывёлагадоўля. У пачатку года калгаснікі ўзялі абавязацельства атрымаць 350 цэнтнераў малака і 90 цэнтнераў мяса на 100 гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў. Выканана ўжо за 9 месяцаў 320 цэнтнераў малака і 55 цэнтнераў мяса ў разліку на 100 гектараў.

Дзякуючы штодзённай вучобе калгаснікаў у арцелі хутка прыжываецца новае, перадавое. Нашыя ільнаводы першымі ў раёне пачалі прымяняць камбінаваную вылежку ільну — спачатку замочваюць саломку ў вадаёмах, а потым вывозяць на сцелішча. У выніку якасць валакна павышаецца на паўтара — два нумары. Ужываецца хімічная праполка, падкармліванне пасеваў пры дапамозе авіяцыі.

Універсітэт перадавога вопыту апраўдаў сябе. У гэтым пераканаліся і калгаснікі. Цяпер у нас будзе займацца 350 чалавек. Каб была больш плённая вучоба, каб людзі маглі спецыялізавацца, мы ствараем два факультэты: раслінаводства і жывёлагадоўлі.

Жыццё, практыка ставяць перад намі ўсё новыя і новыя заданні.

ДЫПЛАМАТЫЯ І КРОЎ

Французскі план падзелу Алжыра на «мусульманскі» і «еўрапейскі» не з'яўляецца навіною. Гэта прадукт роспачнай самаабароны французскіх каланіялістаў, іх інтарэсаў і капіталаў. План падзелу Алжыра нарадзіўся тады, калі не апраўдалі ўсялякія іншыя праекты. Перш за ўсё пахавалі праект «Французскага Алжыра», што абазначала поўнасцю ўключыць краіну ў метраполію. Такі самы лёс спаткаў праект французска - алжырскай уніі, які захоўваў алжырскаму народу скупое самакіраванне. Усялякія гутаркі прадстаўнікоў французскага ўрада з дэлегацыяй Часовага ўрада свабоднага Алжыра даказалі, што ультрасы не могуць лічыць на якую-небудзь форму таварыства з Францыяй, калі б гэта абазначала абмежаванне свабоды і незалежнасці Алжыра.

Адкінулі таксама праект адарвання ад Алжыра ўсёй Сахары, на якой у апошнія гады знойдзена было багацце — нафтовыя месцанараджэнні.

Пункт погляду Алжыра, які змагаецца за свабоду, просты і кожнаму зразумелы — зводзіцца ён да прызнання поўнай незалежнасці краіны.

Алжырскі ўрад гарантуе поўную свабоду грамадзянскіх правоў 900 тыс. французам, а таксама згаджаецца навязаць вельмі блізкія эканамічныя і культурныя адносіны з Францыяй.

Аднак такія лагічныя прапановы не з'яўляюцца блізкімі інтарэсам французскіх каланізатараў. Яны абазначаюць страту аграмаднай карысці, якую чэрпаюць з алжырскай нафты, віна і паўднёвых фруктаў. Яны, ультрасы, з'яўляюцца сапраўднымі аўтарамі карты падзелу гэтай краіны.

Што абазначала б выкананне гэтага плану? З 1100 км алжырскага ўзбярэжжа Францыя хоча захаваць у сваіх руках амаль усю прыбярэжную зону разам з буйнымі партамі Алжырам, Бужы, Аранам і вас'ай базай Мерсэль - Кабір, а таксама Сахару з вялізным «калідорам», які звязаў бы яе з узбярэжжам.

Вайсковыя базы і ў дальнейшым абаранялі б усё французскае багацце ў «незалежным Алжыры». Высоўваючы план падзелу французскія каланізатары як-быццам бы кіраваліся нацыянальнымі намерамі. Мабыць на той тэрыторыі, якую хочуць захаваць, пражывае больш еўрапейцаў. Сапраўды справа выглядае інакш. На гэтай тэрыторыі пражывае 5 мільёнаў насельніцтва, у тым ліку 4 300 тысяч алжырцаў. І так, прымусілі б алжырскі народ пакінуць і сваю зямлю і перанесціся на алжырскую тэрыторыю. Свабодны Алжыр зрабілі б залежным ад вялікага капіталу.

Увесь Алжыр зараз ахоплены палітычнымі забастоўкамі. Арабскія кварталы ў гарадах бурляць шматтысячнымі мітынгамі і маніфестацыямі. Алжырскі народ падтрымлівае Часовы ўрад Алжырскай Рэспублікі і Фронт нацыянальнага вызвалення. І таму апошні французскі план будзе толькі дакументам на паперы.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Мінай падрыхтаваўся да сустрэчы немцаў. Ачысціў склад, спаліў фабрычныя дакументы, адвёз дзяцей да сваё маці.

Грузавік уехаў у лес і павярнуў на глухую дарогу.

— Куды гэта мы? — заглядваючы ў акно кабіны, спытаў Абраменка. — Чаму не проста на Цімохі?

— А ты ведаеш, хто там цяпер? — пытаннем на пытанне адказаў Мінай. — Заварочвай... Сюды, сюды...

Паехалі па макраватай цаліне.

— Стоп, — адкрываючы дзверцы машыны, сказаў Мінай.

— Чаму спыніліся? — спытаў інжынер Галубаў.

— Прыехалі, — адказаў Мінай. — Тут і заначуем.

18

Партызаны разгрузілі машыну, адцягнулі ў карчы рэчы і пачалі рыхтавацца да начлегу. Разышліся ў розныя бакі вартаўнікі: адным было даручана ахоўваць лагер, іншым — весці назіранне за дарогай.

Для Міная з гэтай ночы пачыналася баявая гарачая пара.

Раніцай вартаўнікі данеслі, што па лясных трапінках на ўсход прабіраюцца чырвонаармейцы. Мінай, схапіўшы вінтоўку, накіраваўся да дарогі.

Патанаючы капытамі ў пяску, па дарозе з цяжкасцю пляліся коні. Яны цягнулі вайсковыя фуры, на якіх ляжалі раненыя. Па баках дарогі ішлі змучаныя чырвонаармейцы.

Ледзь прашла адна група, як следам за ёю паказвалася другая, трэцяя. Зразумеўшы, што гэтыя людзі трацяць і апошнія сілы, і рэшткі надзеі, веры ў сябе, у жыццё, Мінай загадаў спыняць адступаючых, карміць іх, даваць на дарогу хлеб і масла.

19

У некаторых чырвонаармейцаў аказалася лішняя зброя і яны пакідалі яе партызанам. Так у гэты дзень у атрадзе з'явіліся два першыя станкавыя кулямёты і звыш трыццаці вінтовак.

Вечарам у лагер прышло яшчэ пятнаццаць чырвонаармейцаў. Іх камандзір — малады чалавек адрэкамендаваўся камандзірам батарэі 208 артылерыйскага палка. Ён расказаў, што полк стаяў у Полацку, вёў на працягу двух тыдняў баі за Дзвінскую пераправу, знішчыў нямала фашыстаў, а калі кончыліся боепрыпасы, атрымаў загад разбіцца на групы і выходзіць з акружэння. Міналю спадабалася, што лейтэнант не скардзіўся на перавагу праціўніка ў тэхніцы, не наракаў на нястачу танкаў і самалётаў, а быў поўны спакойнай і пякучай нянавісці і марыў толькі аб адным: сустрэцца са сваімі і зноў узяць удзел у агульнай барацьбе.

— Маё заданне, — бліскаючы вузкімі мангольскімі вачыма, гаварыў лейтэнант, — прабрацца за лінію фронта каля Веліжа. Там у нас вызначана зборны пункт. Праз якія вёскі нам лепш ісці?

20

Мінай з радасцю выканаў яго просьбу, і неўзабаве яны развіталіся.

Але на чацвёрты дзень лейтэнант Пічаругаў са сваімі байцамі вярнуліся: ім не ўдалося прабіцца за лінію фронта і яны вырашылі далучыцца да атрада Міная. А яшчэ праз дзень да атрада далучыліся інструктар райкома партыі Барыс Дукарэвіч і старшыня канторы «Заготлён» камуніст Палубінскі са сваёй жонкай.

Атрад хутка рос. За першыя шэсць дзён сабралося ўжо сорак пяць чалавек. Прышоў час прыдаць атраду выразны арганізацыйны характар, і з гэтай мэтай Мінай назначыў камісарам атрада Рычарда Шкрэду, начальнікам штаба Паўла Галубава, а камандзірам ўзводаў Яўгеня Абраменку і лейтэнанта Пічагурава.

У той жа дзень уцёк планавік Ер-

21

МАТАЦЫКЛАМ ДА СВЯТОГА

У пакой рэдакцыі раптам убягае задыханы Генік, наш рэпарцёр, і адразу з парога крычыць:

— Чытаў апошні нумар «Газеты Беластоцкай»?

— Чытаў.

— А чарговы рэпартаж з цыкла «Шукаем скарбаў»?

— Чытаў. Рэдактары «Магазіну», калегі Сверад і Красько «шукаюць» у ім залатую кабылу.

— Бачыш, а што будзе, як знойдуць?

— Як знойдуць? Мяркую, што пастараюцца яе пераўтварыць у грошы, а грошы прызначаць на нейкія высокія мэты. Напрыклад, закупяць абсталяванне для нашых святліц, а можа пабудуюць у Беластоку Палац Культуры і Навукі імя «Шпэрача».

— Ты б толькі смяяўся, — з горыччу ў голасе перабіў мае разважанні Генік, — а справа сур'ёзная. Чаму яны павінны знайсці залатую кабылу, а не мы?!

— Сапраўды, чаму яны, а не мы?!

І так узнікла думка «выправы» ў пошуках легендарных скарбаў, схаваных у зямлі Беластоцкай.

Пасля таго, як мы закупілі патрэбнае снаражэнне, якое складалася з 30 м лёскі з трохзубым кручком на канцы і некалькі батарэек для ліхтарыка, выбраліся, пабачыўшай свет ВФМ-кай, на пошукі скарбу.

Свае замеры мы трымалі ў глыбокай таямніцы ад калегаў з «Газеты Беластоцкай», з зусім зразумелых прычын.

Хутка мы пакінулі за сабой Беласток і накіраваліся гладкай, як стол, шашой у бок Кнышына. На 12-тым км. за Беластокам з правага боку бліснулі на фоне зялёнага лесу чырвоныя муры будучай Беластоцкай тэлевізіі. Ужо амаль перад Кнышычам мінулі мы з левага боку шашы узгорак, на якім стаяў замак апошняга з роду ягелонаў караля Аўгуста. На «коціх ілбах» Кнышына прыйшлося ехаць «трушком», бо наш спрацаваны «румак» пачаў чыхаць і задыхацца, як старая кляча, якая два дні таму ачнулася ад сапу.

Нарэшце мы мінулі Кнышын і зноў выехалі на добрую шашу і за нейкі час дабраліся да Ясяноўкі. Праехалі міма даўнейшага палаца графа Валовіча, дзе зараз месціцца школа і накіраваліся на ўсход Сакольшчыны. За Ясяноўкай кінулі мы злы позірк у бок Крукоўшчыны, дзе на гарызонце чарнеў узгорак, пакрыты дрэвамі, дзе быццам бы схавана залатая кабыла, якую шукалі без поспеху калегі з «Беластоцкай».

— Аднак не знайшлі! — пацвердзілі мы разам з задаваленнем.

Ледзь перабраліся мы праз раскопаную дарогу,

(Працяг на стар. 4)

Фальклор Беласточчыны

ПРА БЕДНАГА ШАЎЦА І ПРАГНАГА КРАМНІКА

(казка)

У адным мястэчку жылі два суседзі. Адзін быў багаты і меў краму, дзе смажыў і прадаваў рыбу. Жылося яму добра, але быў ён вельмі скупы. Другі быў бедным шаўцом. І хоць працаваў ад ранку да ночы, не меў грошай нават на кавалачак рыбы. А смажаную рыбу ён вельмі любіў.

Калі беднаму шаўцу ўнемагату хацелася смажанай рыбы, дык ішоў ён да багатага крамніка нібыта пагутарыць пра суседскія справы. Шавец жа гаварыў ды нюхаў пах смажанай рыбы, якую вельмі любіў. Праўда што і не было аб чым гаварыць беднаму з багатым, але шавец да крамніка штодня заходзіў.

Багаты скнара хутка здагадаўся, што бедны шавец заходзіць у яго краму рыбны пах нюхаць. Зашчымела яго скупое сэрца. Пайшоў ён к шаўцу і кажа:

— Заплаці мне за тое, што нюхаў маю рыбу!..

Бедны шавец падумаў ды ўкінуў у бляшаны кубак пару манет і пачаў трасці кубкам. Патросшы трохі, паставіў кубак на стол ды кажа крамніку:

— Ну, вось мы і квіта.

Багаты крамнік са злосцю закрычаў:

— Як то квіта? А дзе грошы, што маеш мне плаціць?

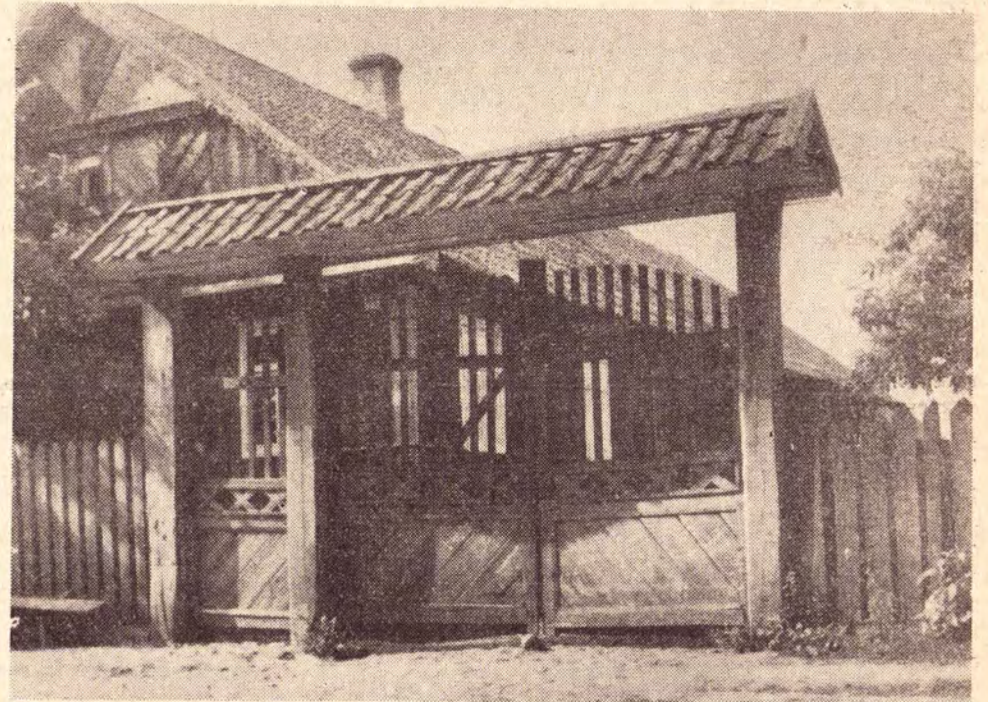
Бедны шавец усміхнуўся і кажа:

— Калі твае вуха менш чула звону манет, як мой нос паху рыбы, я магу яшчэ табе кубкам патрэсці.

Так і пайшоў прагны крамнік ні з чым ад беднага шаўца.

Апрацаваў А. Чабор

ЭТНАГРАФІЧНЫ КУТОК

БРАМА

Такія брамы спатыкаем на кожным панадворку ў вёсцы Сток, Сакольскага павета.

фота Г. Рагазінскі

мачэнка. Каб трус не паказаў немцам дарогу да стаянкі партызан, Мінай загадаў неадкладна змяніць месца. Праз гадзіну партызаны апынуліся ў вялікім сасновым лесе і тут разбілі свае шалашы.

У той жа дзень партызаны вырашылі для лепшага манеўрыравання раздзяліць атрад на дзве групы. Адна будзе кантраляваць Невельскую дарогу, а другая, на чале з Мінаем, пойдзе пад Цімохі для наладжання першай засады.

Раніцай партызаны адзін за адным прабіраліся па вузкай лясной трапінцы. Трапінка вяла да ракі Тураўкі, за якою цягнецца Суражскі тракт. Туды і вёў Мінай свой атрад.

Раптам камандзір, які ішоў наперадзе, прыгнуўся і адступіў за корч.

— Лягай!

Загад быў такі рэзкі, што ўсе байцы тут жа выканалі яго. А калі зразумелі, ў чым справа, у шматлікіх хутка забілася сэрца: за карчамі, метрах у пяцідзесяці, купаліся гітлераўцы.

Сціскаючы вінтоўку, Мінай пера-

22

водзіў позірк з аднаго фашыста на другога. Вось трое голых салдат падплылі да блізкага берага. Адзін з іх з мокрымі валасамі, якія прыліплі да высокага ілба, схапіўся за корч і, барабанячы нагамі зарагатаў. Другі, чырванатвары, схапіў яго за нагу і пацягнуў на дно.

Ля супрацьлеглага берага, на плыткім месцы, таўклося чалавек сорак. Чысцілі зубы, мылі галовы, нуркавалі. Яшчэ больш немцаў сядзела на краю водшыба. Сёй-той з іх галіўся, і сонца ўспыхівала на маленькіх кішанковых люстэрках.

Воддаль на паляне, стаялі доўгія, вымаляваныя ў зялёны колер фурманкі і абклеяная плакатамі агітмашына. Навокал іх таксама сядзелі і расхаджвалі салдаты ў ненавісных зялёных мундзірах. З агітмашыны чуліся гукі танга.

У Міная пачало нервова паколваць у кончыках пальцаў. «Мы ходзім сагнуўшыся, — падумаў ён, — гаворым шэптам, а яны адчуваюць сябе гаспадарамі на нашай зямлі? Не, не быць гэтаму!» І, павярнуўшыся да сваіх байцоў, ён крыху прыпадняў вінтоўку:

23

— Рыхтуйся!

Пічагураў уважліва глядзеў на паляну. Гітлераўцаў не менш тысячы. Ну, што ж, тым лепш: на нашым баку неспадзяванасць, а значыць мы зможам больш пакасіць іх.

Па загаду Міная Пічагураў і Кравец падцягнулі бліжэй станкавы кулямёт.

— Бі па гэтых, на лугу, — шапнуў ім Мінай. — Пачынаць усім зразу, па сігналу.

Ён яшчэ раз абышоў байцоў, спраўдзіў, ці ўсе гатовы, і ўскінуўшы вінтоўку, злавіў на мушку хударлявага афіцэра, які сядзеў на плашчпалатцы.

— Пачынай!

Затраскаталі вінтовачныя і кулямётныя выстралы. Па ўсёй паляне замітусіліся ворагі. Шматлікія адразу распасцерліся на зямлі. Неўзабаве трупы голых фашыстаў заслалі і бераг ракі. Але раптам кулямёт змоўк.

— Што здарылася? — павярнуўся Мінай да Краўца.

24

— Перазараджаю... Стужка не лезе! — скрозь зубы адказаў той.

— Хутчэй!

Аднак і гітлераўцы прыкмецілі, што агонь партызан аслабеў і выкарысталі гэта. Над галавамі партызан засвісталі кулі ў адказ. Разарвалася першая міна.

— Немцы з левага фланга! — крыкнуў Гуськоў. — Нас акружаюць!

За карчамі арэшніка паказаліся фігуры фашысцкіх салдат. Яны перапраўляліся праз рэчку і цяпер заходзілі партызанам у тыл.

Мінай зразумеў: больш марудзіць няма чаго.

Ён падаў каманду:

— Адыход, хлопцы! За мною!..

Адыходзілі хутка, працягваючы адстрэльвацца. Выстралы гітлераўцаў пачалі змаўкаць, а неўзабаве і зусім змоўклі. Ім цяпер было не да партызан.

«Усё ў парадку, — канчаткова вырашыў Мінай. — Экзамен вытрымалі. Цяпер справы ў нас пойдуць».

(Працяг за тыдзень)

25

Зроблена многа

26 чэрвеня 1961 г. адбылася другая звычайная сесія павятовай рады ў Гайнаўцы, прысвечана выкананню сельскагаспадарчых планаў у 1960 г. Гаспадары павета ўважліва праслухалі рэферат старшыні прэзідыума павятовай рады тав. А. Хілецкага аб выкананні плана і бюджэту за 1960 г.

Гайнаўскі павет з'яўляецца тыпова сельскагаспадарчым паветам. Большасць жыхароў займаецца земляробствам і яно нас найбольш цікавіць. Таму і цікава, якія былі вынікі ў гэтай галіне, і якія яшчэ маем недахопы. З задавальненнем трэба сказаць, што з кожным годам узрастае збор з гектара чатырох глаўных культур. І так: у мінулым годзе сабралі 12,8 квінталаў з гектара жыта (у 1959 каля 12 квінталаў), картофеля 140 квінталаў з гектара (у 1959—126 квінталаў). Гэтыя рэзультаты наступілі дзякуючы лепшай дастаўе мінеральных угнаенняў, большым крэдытам на ўгнаенні і будаўніцтва, большай прадукцыі ўгнаенняў натуральных і выкарыстання торфу, механізацыі, знішчэнню пустазелля, засваення ведаў земляробства. Хапала і новых форм угнаенняў, як угнаенне кампостам з адпадаў у гаспадарцы. У час доследу ў Васіля Вязноўскага ў Тынявічах Вялікіх атрымалі на 1 гектар 340 квінталаў бульбы на палетку, які быў угноены кампостам. А трэба сказаць, што такіх прыкладаў было шмат больш.

Вялікая колькасць зямлі нашага павета з'яўляецца заквашанай, і гэта адна з важнейшых прычын нізкай ураджайнасці. Але таксама і ў гэтай галіне адбыўся пэўны прагрэс. Калі ў 1959 г. высеялі ў павеце 200 тон вапна, то ў мінулым годзе колькасць яго ўзрасла да 300 тон. Трэба звярнуць вялікую ўвагу на тое, каб гэты сучасны спосаб агратэхнічны знайшоў у нас усеагульнае застасаванне. У сувязі з недахопам пашы на зімовы перыяд было пабудавана 60 трывалых сіласаў і 10 часовых ям для закішэння пашы.

Таксама заўважыўся ўзрост жывёлагадоўлі. У мінулым годзе на 100 га было ўжо 29 штук кароў, 52 штукі свіней, 41,5 штук авечак. Аднак у гэтай галіне планаваны ўзрост не быў выкананы, але якасць жывёлы значна павысілася. Трэба было б падумаць над тым, каб паднесці якасць гадоўлі авечак. Трэба сказаць, што нашая тутэйшая прымітыўная раса вельмі мала выдатная. Воўна надаецца толькі на грубую тканіну і шкуркі малых памераў. Трэба, каб сельгасгурткі ўводзілі расплоднікаў расы «Раманоўская», а атрыманае пагалоўе было б шмат лепшае. Да поспехаў трэба залічыць далейшы спадак пагалоўя коней на кошт механізацыі. І так, на 100 га зменшылася на 1,4 штук коней, якіх у многіх выпадках заступае трактар.

На ўзрост ураджайнасці і жывёлагадоўлі мае вялікі ўплыў меліярацыя. Трэба цешыцца, што гэтая справа набірае штогод большы размах і перакананне саміх гаспадароў. Аб тым сведчыць актыўнасць жыхароў на сялянскіх сходах, дзе ў час выбарчай кампаніі ў 18 вёсках сяляне дамагаліся пачаць меліярацыю. У мінулым годзе было загаспадаравана 200 сенажацяў памеліярацыйных абшараў, прычым работы галоўна канцэнтраваліся на аб'ектах вёскі Доўгі Брод, Дашы, Жукі і Пагрэбы. На ўвагу заслугоўвае факт, што 4 км. новага раўчака да адвадненне выканана чынам добраахвотна. Пахваліць тут трэба жыхароў вёскі Пухлы, Вялікая Арака, Адрынкі і Соцы.

У час рэалізацыі планаў маюць вялікі ўплыў сельгасгурткі і сельскагаспадарчыя калектывы. Ураджаі, атрыманыя ў мінулым годзе сельскагаспадарчымі калектывамі, з'яўляюцца шмат лепшымі, чым у аднаасобнікаў. І так, напрыклад, кааператыўцы ў Старым Корніне атрымалі па 85 зл за кожны працадзень, адлічыўшы ўсе сплаты крэдытаў і абавязкаў. Пералічыўшы даход адной сям'і, якая перапрацавала 350 працадзён, на грошы, атрымаем 29 750 зл., што дае ў месяц 2 478 зл, не ўлічваючы даходу з уласных агародаў. Хіба цяжка было б знайсці ў нашым павеце сям'ю аднаасобніка, якая мела б такія даходы. Сельскагаспадарчыя калектывы ў Васьках і Бельшчызне атрымалі з некалькігектаровых абшараў па 800 квінталаў кукурузы, вельмі цэннай культуры. Дасягнутыя вынікі напэўна не даюць задавальнення ўсім, але ў гэтым годзе будуць яшчэ лепшыя. Зразумела, што многа залежыць ад добрага надвор'я.

Аляксандр Ражкевіч
Новакорніна

Спорт — задаваленне

ЛЗС — скарачэнне агульнавядомае і папулярнае на вёсках. Папулярнасць ЛЗС-у расце з кожным месяцам і гэта бадай найбольш цешыць. Бо спорт дае... Ну, што спорт дае? Многа чаго дае. Хто не верыць, няхай спытае ЛЗС-аўца. Самым частым адказам будзе: **спорт дае задаваленне. А задаваленне — ох,**

Спартсмены пасля футбольнага матча Кнарыды — Боцькі. Нядаўна на спартыўнай пляцоўцы яны змагаліся за першынство.

як гэта многа! Таму няхай жывуць і расцвітаюць ЛЗС-ы!

Як выглядае спорт у Бельскім павеце? Расказвае старшыня Павятовай рады ЛЗС — Сцяпан Сільвестар.

Зараз у нашым павеце 56 гурткоў ЛЗС з 1280 членамі, у гэтым 126 дзяўчат. У апошні час моцна ўзрасло зацікаўленне вясковай моладзі спортам. Мы зараз маем там многа заявак, каб арганізаваць гурткі ЛЗС, што проста не ўсілах гэтага зрабіць у бягучым годзе.

НАСТАЎНІКІ ПАМАГАЮЦЬ

Раней была слабая актыўнасць многіх нашых гурткоў ЛЗС. З радасцю сцвярджаем ажыўленне працы ў іх. Для прыкладу — **Орля.** Гурток раней не працаваў. У гэтым годзе, дзякуючы настаўніку Юрыю Сахарэвічу, стаў перадавым у павеце і прымае ўдзел ва ўсіх спаборніцтвах. Сярод 13 каманд футболу на павет, Орля — найлепшая.

Пасынкі — тут працу гуртка ЛЗС ажывіў таксама настаўнік — Іван Суліма. Пасынскі гурток не толькі сам пачаў працаваць, але залажыў яшчэ гурток у Агародніках, у які адразу запісалася 26 асоб.

Некаторыя вынікі нашых ЛЗС-аўцаў: скок у вышыню — 1,76 м — Зыгмунт Пішчатоўскі з Орлі, бег 100 м. — 11,8 сек. — Януш Кандрат, бег 400 м — 63,9 сек. — Валя Беліцкая, скок у даўжыню — 5, 81 м — Юры Мартынюк, бег 1500 м, Тадэуш Бобель з Рудкі — 4,26 4 сек. Бобель вельмі добры спартсмен, прымаў удзел у таварыскай сустрэчы з спартсменамі Гродна. Ва ўсіх ваяводскіх спаборніцтвах таксама ўдзельнічае. Стартуе ў бегах на 1500 і 3000 м. У нас пры Павятовай радзе ЛЗС існуе паказовая лёгкаатлетычная секцыя, у склад якой уваходзяць лепшыя вясковыя спартсмены. Яна прымае зараз удзел у спаборніцтвах па класу А з такімі камандамі, як Ягелёнія ці ЛЗС з Беластока.

Наш ЛЗС мае другое месца ў ваяводстве ў ЛЗС-аўскім таварыстве.

СПРАВА ГРОШАЙ

Цэнтральна прызнаюцца нам скромныя матэрыяльныя сродкі. Таму моцна даацэньваем і дзякуем за матэрыяльную дапамогу ўстановам, якія дзейнічаюць на вёсцы. Нам памаглі: ПЗГС у Бельску — 2000 зл., ГС-ы ў Орлі, Боцьках, Бранску, Вышках, Бельску — разам 11.500 зл., Спулдзельня пішчалярска - агралнічая ў Бельску — 3.600 зл. на пакупку веласіпедаў. Было гэта чатыры гады таму. Дзякуючы гэтым 3600 ў Бельскім павеце існуе зараз найлепшая ў ваяводстве велагоначная секцыя.

ЛЗС вядзе культурную дзейнасць сярод сваіх членаў. На здымку мастацкі гурток з Боцькаў. Дырыгуе — Генавефа Луцыян.

Як бачым, настаўнікі ў нашым павеце многа добрага робяць для вясковага спорту і то зусім бескарысліва.

ВЫНІКІ

Цяпер крыху аб спартыўных нашых дасягненнях.

У спаборніцтвах аб Кубак «Дзённіка Людовага» прымала ўдзел 62 каманды, у гэтым 6 жаночых. Найлепшыя з мужчын — ЛЗС Нурэц, з жанчын ЛЗС — Боцькі.

Ужо ў гэтым годзе мы супольна з Павятовым праўленнем ЗМВ арганізавалі 7 фэстаў.

БЕЛЬСКІЯ ДЗЯЎЧАТЫ Ў СПОРЦЕ

Мы вельмі хочам прыцягнуць іх больш. Так сказаў субяседнік.

Вельмі добра, што ЛЗС у Бельску звяртае на гэта ўвагу. Я асабіста моцна заахвочваю вясковых дзяўчат да ўступання ў гурткі ЛЗС. Стройная фігура і зграбная талія — важныя справы для маладой дзяўчыны. А іх даюць спартыўныя занятткі.

Расказ старшыні ПР ЛЗС у Бельску запісала Вера Леўчук

ПАСТАНОВЫ ВЯЛІКАЙ ВАЖНАСЦІ

(Працяг са стар. 1).

накіраваны на ўмацаванне грамадскіх рад народовых. Удакладненыя нашай партыяй напрамкі створаць такую сітуацыю, у якой грамадскія рады нарадовыя перастануць быць толькі выканаўцамі загадаў паасобных рэсортаў, а стануць на чале ўсёй дзейнасці ў галіне сельскагаспадарчай прадукцыі і ўсяго жыцця грамады. **На пленуме ЦК ПАРП яшчэ раз была закранута справа недазволу на драбнейшыя падзелы гаспадарак. Гэтая забарона будзе мець вялікае значэнне ў стабілізацыі ўмоў сельскагаспадарчай прадукцыі.**

Грамадскія рады нарадовыя будуць самыя апрацоўваць многагадовую праграму развіцця сельскай гаспадаркі (вядома, пачаткова пры дапамозе павятовых рад нарадовых). Атрымаўшы такія правы, радам нарадовым неабходна ўдасканальваць сваю дзейнасць. Разыходзіцца тут перш за ўсё аб падняцці на вышэйшы ўзровень рангі ўсіх камісій і рангі радных. Прэзідыумы рад нарадовых абавязываюцца даваць справаздачы радзе нарадовай — што будзе спрыяць умацаванню пачуцця іерархіі ўлады. Найвышэйшая ўлада Прэзідыум і выбраная ў час выбараў рада нарадовая. Адсюль правы Камісій даваць загады і выконваць кантроль там, дзе дагэтуль мелі права толькі аддзелы павятовай рады. У пастановах ЦК ПАРП кладзецца вялікі націск на сталую, штодзённую сувязь паміж радамі нарадовымі і камітэтамі Фронту народнага адзінства, як прадстаўнікамі выбарцаў.

Такім чынам, рады нарадовыя на пачатку сваёй кадэнцыі атрымалі ўдакладненыя ПАРП у паразумленні з Аб'ядналым людовым страніцтвам напрамкі дзейнасці. Будуць яны мець вялікае значэнне ў ажыццяўленні нашых гаспадарчых задач і ў фармаванні сацыялістычных адносін.

МАТАЦЫКЛАМ ДА СВЯТОГА

(Працяг са стар. ?)

якая прабягае тут якраз па сярэдзіне нядаўна аднойдзеных могілак. Што за людзі пахаваны на гэтым жвіровым урочышчы, адкуль узялася назва ўрочышча «Кручок» — яшчэ ніхто не ведае. Таксама застаецца невядомым паходжанне другой назвы ўрочышча — «Жыдоўская горка». Старэйшыя людзі толькі памятаюць, што на гэтай гары стаяў калісь вятрак, а пазней выпалялі тут вапну. Яшчэ сёння засталіся тут рэшткі вапеннай печы. Апошні раз выпалялі тут вапну ў 1941 годзе.

Але не па вапну мы прыехалі.

Едзем далей, мінаем вёску Горны Сток, Чорны Сток (якія панурыя назвы: Кручак, Крукоўшчына, Чорны Сток!).

Хутка праехалі граніцу Манецкага павета — і мы ўжо на месцы, у Папялоўцы.

Тут, паводле ходзячых па-людзях «вестак гмінных», знаходзіцца капліічка святога Яна. Выгляд гэтай фігуркі павінен указваць месца, дзе схаваны таямнічы скарб.

Капліічку са святым Янам знайшлі хутка. Адразу за мастком нас сустрэла драўляная капліічка, а ў ёй святы Ян, выструганы з драўлянай калодкі невядомым мастаком. Сама фігурка святога ўжо з'яўляецца скарбам народнага мастацтва.

Абыйшлі вакол капліічку, агледзелі, зрабілі на памяць здымак (можа такім спосабам удасца падкупіць старога і ён пакажа нам месца, дзе знаходзіцца скарб).

Раптам Генік успамінае, што сёння 24 чэрвеня, гэта значыць, Яна. Аказваецца, мы добра трапілі. Святы ў дзень сваіх імянін павінен быць у добрым настроі. А як так, то напэўна нам пакажа, дзе знаходзяцца скарбы якогасьці рускага ці літоўскага ўладара, а можа скарбы, схаваныя ад крываж?рных грабежнікаў з чорным крыжам на белым плашчы?!

Выцягнулі дакладную карту мясцовасці, знайшлі стораны свету пры дапамозе гадзінніка (компас прыгатаваны на нашу «выправу» застаўся ў рэдакцыйнай шуфлядзе). Потым прыставілі яе да вачэй святога Яна: хай глядзіць і пакажа той таямнічы пункт на карце.

— А што, калі святы не ўмее карыстацца картай? — падумаў уголас кожны з нас.

Суровы твар драўлянага святога быццам раз'ясніўся, а погляд яго ўпаў на пункт, які знаходзіўся тут жа, за Папялоўкай. На карце быў на гэтым месцы зазначаны ўзгорак. Так, напэўна тут. З вопыту «шпэрачаў» мы ўжо ведалі, што звычайна скарбы схаваны на ўзгорках.

Было вырашана адшукаць той узгорак і дакладна яго даследваць.

У аднаго з жыхароў Папялоўкі мы пакінулі матацыкл, а самі накіраваліся на пошукі. Сын гаспадара, дзе застаўся наш «румак», мілы 12-гадовы хлапчук правёў нас межамі сярод жыта да ўзгорка. Шурка (так

ЛЯСНЫ ЧАЛАВЕК

Асабліва прыгожыя аколіцы і краявіды там, дзе знаходзяцца лясы. Яны чаруюць нашае вока ў любую пару: у зімні марозны дзень, калі сосны і елкі зацярушаны снегм; вясной, калі прарэзваюцца першыя лісцікі; летам, калі ўвесь лес у зяляніне, ціхі, спакойны, таямніча задуменны.

Лес — цудоўны дар прыроды, яе жывы летапіс. Аб ім пісьменнікі злажылі многа прыгожых апавяданняў, а паэты шмат захапляючых вершаў.

У лесе ля Нурца ў Сямяціцкім павеце амаль штодзённа можна ўбачыць высакарослага, чарнявага, з вусікамі чалавека, у якога на плячах вісіць вінтоўка. Гэта вядомы ўсім у ваколіцы ляснічы Эдуард Глінка. Ён ходзіць па лесе, а радасць напаўняе яго душу, калі гэты зялёны друг буйна расце, калі не нішчаць яго шкоднікі.

Эдуард Глінка добра ведае, што лес мае вялікае водаахоўнае, водарэгуліруючае значэнне, што дае асноўную базу атрымання драўніны для прамысловасці і будаўніцтва, што ён садзейнічае паўнаводдзю рэк, аслабляе сілу ветра, папярэджвае эрозію глебы, мае непасрэдную сувязь з ураджайнасцю сельскагаспадарчых культур. Апрача таго ён мае вялікае аздараўляючае і эстэтычнае значэнне, а таксама займае даволі значную ўдзельную вагу ў дзяржаўным бюджэце нашай краіны.

І вось таму ляснічаму хмурыцца твар, ахапляе яго злосць, калі час ад часу напатыкае ён на самавольную парубку. Як правіла, месцы, дзе высякаюць лес начныя зладзеі, ад парубачных рэштак не ачышчаюць. Ім на гэта няма часу. У выніку гэтага лясныя плошчы вельмі засмечваюцца. Ад гэтага не толькі расце небяспека ўзнікнення пажараў, але і ствараюцца спрыяльныя ўмовы і для рассялення шкоднікаў лесу. Таму і ноччу часта Эдуарда Глінку можна спаткаць у лесе, абыходзячага сваё лясніцтва. Ён любіць сваю прафесію і на высокім узроўні выконвае абавязкі ляснічага.

Эдуард Глінка вядомы ў Нурцы і як грамадскі дзеяч. Ён з'яўляецца старшынёю грамадскага камітэта фронту народнага адзінства. У час выбараў, як і ў час кожнай дзяржаўнай акцыі ён актыўна ўключаецца ў грамадскую працу.

Асабліва трэба падкрэсліць тое, што ляснічы Эдуард Глінка з'яўляецца вельмі добрым выкладчыкам. У Нурцы яго заўсёды партыйная арганізацыя выбірае на выкладчыка партыйнай адукацыі. (мх)

ЗБУНТАВАНАЯ

(Працяг са стар. 1)

Вясковае асяроддзе патрабуе выканання гэтых норм, яно не паблажлівае і дыспатычнае, яно мае шмат метадаў, каб зламаць і пакараць тых, хто бунтуецца.

Трэба ж вялікай адвагі, каб збунтавацца супраць яму, каб пагарджаць яго думкамі і асудам.

З другога боку ў вёску шматлікімі каналамі пранікаюць новыя ідэі, новыя думкі і погляды.

Зараз жа за парогам вёскі пачынаецца іншы свет, які вабіць маладога чалавека ўсімі прынадамі, якія ставарае сучасная цывілізацыя.

Сутыкненне гэтых двух сіл, гэтых двух светаў і нараджае нашую «збунтаваную». Формай гэтага бунту з'яўляецца ўцёк з вёскі, штогод сотні маладых дзяўчат парывае сувязі з нашай вёскай, у белым свеце шукаючы свайго «шчасця».

Нас аднак цікавяць тыя, што асталіся ў вёсцы.

Вось яна, дзяўчына, якой мы прысвяцілі першыя радкі нашага артыкула, свой пратэст супраць акружаючай рэчаіснасці выяўляе яна ў знешняй форме сваіх паводзін, падкрэслівае яго сваім выглядам і вопраткай. Што крые ў сабе гэтая знешняя форма? Пустату і лёгкадумнасць? Гонку за плыткай эфектыўнасцю? Ці можа зрэлую жыццёвую паставу, якая вынікае з перакання ў асновы, супярэчныя акружаючаму?

Праўдападобна бывае па-рознаму. Цятулі нават пачынаюць хваляваецца.

Сарванне сямейных і суседскіх вузаў крые ў сабе патэнцыянальную небяспеку маральнага ўхібу.

Аднак цятулі не разумеюць новай сілы, якая нараджаецца — хаця з вялікімі цяжкасцямі — у нашай вёсцы, не разумеюць сувязей, якія скрапляюць новы грамадскі арганізм, які нараджаецца ў самым сэрцы традыцыйнай, устарэлай вёскі. Клубы і святліцы, маладзёжныя арганізацыі і мастацкія гурткі, асветныя курсы і самародныя сяброўскія групы — усё гэта, хаця ў многіх выпадках карлікавае і няўдалае, стварае аднак «збунтаваным» магчымасць знайсці сваё месца ў жыцці сучаснай вёскі, запаўняе грамадскую пустку, з'яўляецца ім апорай і асновай кшталтавання новай маралі.

На з'ездах, нарадах, фестынах і мерапрыемствах маладзёжных і іншых арганізацый сустракаем многа маладых дзяўчат, для якіх асяроддзе арганізацыі — іх стыхія, дзе найлепш чуюцца. Здаецца, не ўсе разумеюць вялікай ролі, якую выконваюць сёння маладзёжныя і грамадскія арганізацыі. Калі б нават не давалі яны моладзі нічога апрача пачуцця сувязі з шматлікімі, аднолькава адчуваючымі свет, «братнімі душамі», пачуцця масавасці іх парываў і ўзлётаў — гэта ўжо апраўдывала б іх існаванне.

Падарожнічаючы па вёсках, мы сустракаем многа маладых дзяўчат, якія ламяць устаноўленыя векавой традыцыяй абмежаванні іх правоў, арганізуюць розныя гурткі, у спартыўных касцюмах запаўняюць стадыёны, ездзяць на матацыклах, выступаюць на агульных сходах і г.д.

Гераіня нашых дзён — дзяўчына, якой удалося сарганізаваць моладзь вёскі, стварыць мастацкі гурток, курс, арганізацыю — аб'яднаны, устойлівы калектыў. Яе працаю ў многіх выпадках кіруюць важныя ідэйныя матывы і можа яна не мець нічога супольнага з вобразам дадзеным у пачатку артыкула. Нас, аднак, цікавіць яе вялікая роля ў фарміраванні новага духоўнага вобраза жыцця вёскі.

*

Бачу яе перад сабой — вёску маіх дум, вёску будучыні. Распасціраецца па вяршынях маіх мар, упрыгожана кветкамі векавой тугі народа, азораная сонцам светлых ідэй.

Здалёк відаць новыя школы, святліцы, спартыўныя стадыёны і прыгожыя роўныя дамы. А ў дамах людзі шчаслівыя, жыццерадасныя, у школах няма дзяцей непатрэбных, дома некаханых шчыра бацькамі.

Ведаю адно: школы і святліцы пабудуюць мужчыны, увядуць сюды новую тэхніку, аднак лад, парадак і шчасце ў гэтае жыццё ўнясе жанчына, вызваленая з вузаў традыцыйных паняццяў, традыцыйнага мыслення, традыцыйнай маралі, якія ўгрунтаваліся ў зёсцы доўгімі вякамі прыгнёту.

А пакуль што, нашымі небрукаванымі вуліцамі, пад саламянымі стрэхамі снуецца цень «збунтаванай», якая ўпершыню пачала рваць гэтыя вузы.

РЫГОР ПАЎЛЮК

ДАРАГІ ЧЫТАЧ!

У папярэднім сваім артыкуле пад загалоўкам «Калі дзяўчыне год семнаццаць» я паказаў дзяўчыну, якую вясковае асяроддзе пазбаўляе правоў маладосці, права да кахання. У гэтым артыкуле я паказаў дзяўчыну, якая ў абароне сваіх правоў бунтуецца супраць асяроддзя. Ці тваё погляды згодны з поглядамі аўтара? Ці паказаныя тут праблемы не з'яўляюцца выдуманымі аўтарам? Ці ў тваёй вёсцы ёсць такія дзяўчаты, якія паказаны ў артыкулах? Напішы аб гэтым у рэдакцыю.

Аўтар

ПАЧАЛАСЯ СЕСІЯ

3 ліпеня пачалася летняя сесія Настаўніцкай завочнай студыі ў Беластоку. Настаўнікі пачатковых школ здабываюць паўвышэйшую педагагічную адукацыю. Сярод студэнтаў шмат настаўнікаў — выкладчыкаў беларускай мовы. Яны займаюцца на беларускай філалогіі ЗСН.

На першы курс беларускай філалогіі ў гэтым годзе прынялі 21 настаўнікаў. Пажадаем ім поспехаў у вучобе.

(мх)

ЦІКАВЫЯ РЫСУНКІ

У Беларускім ліцэі ў Гайнаўцы падрыхтавалі выстаўку мастацкіх прац вучняў. Акварэля, масла, графіка. Вельмі прыемнае аддзяленне выстаўкі, якое атрымала агульную назву — «Цікавыя рысункі».

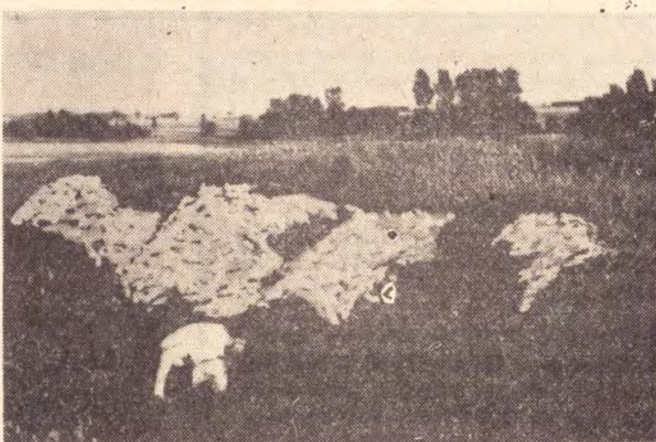
Сярод аўтараў выстаўкі знаходзяцца тыя вучні, якія былі ўзнагароджаны на павятовай мастацкай выстаўцы прац мастакоў — аматараў у Гайнаўцы, якая нядаўна адбылася. І так, першую ўзнагароду на выстаўцы прызналі Мікалаю Давідзюку з IX кл. Ён атрымаў камплект фарбаў і альбом рэпрадукцый карцін Ван Гога. Другую ўзнагароду прызналі Олі Кардаш з VIII кл., а трэцюю ўзнагароду атрымаў Іван Копля з V класа.

Дзейнасцю маладых мастакоў - аматараў у ліцэі кіруе настаўнік Анатоль Корзун, які закончыў факультэт рысунку і ручных прац Лодзінскай Настаўніцкай Студыі.

Застаецца толькі пажадаць іншым ліцэям такіх выставак і поспехаў у эстэтычным выхаванні моладзі. (ся)

зваўся гэты хлапчук) па дарозе расказваў нам аб экскурсіях, якія арганізавалі яны разам з кіраўніком мясцовай школы Антонам Князем на ўзгорак, які мясцовыя жыхары называюць «скалой».

Дабраўшыся да мэты, мы ўбачылі велізарныя вапнажвіравыя маналіты, распалажаныя ў форме фундаментаў вялікай будоўлі, размерамі каля 30 м. шырыні і 50 м. даўжыні. У паўночнай частцы з паўночнага боку гэтага фундамента мы ўбачылі адтуліну, якая прыпамінала ўваход у падзямелле. Зваленыя глыбы робяць невялічкі грот, ад якога вядзе ў глыб падзямелля маленькі калідорчык, хутчэй за ўсё вырыты вадой. І паспрабуйце ж трапіць у падзямелле праз такі праход.

Сеў я на вялікім камені і задумаўся. Перад вачыма ўстаў велізарны замак - крэпасць з высокімі башнямі, у якім праз вокны - адтуліны, прызначаныя для стрэлаў, выглядае чуйнае вока княжаскай стражы, пільна вартуючай аколіцу ад варожага нападу. Але настала хвіліна, калі катаклізм падзей зруйнаваў магутны замак і засталіся толькі нязначныя рэшткі. Невядома, што сталася з магутным князем (а можа гэта яго патомак з'яўляецца кіраўніком мясцовай школы), а таксама з яго скарбам, можа ляжыць яшчэ і сёння пад руінамі, а можа быў забраны грабіцелямі - захопнікамі.

Паводле легенды роўна ў 12 гадзін у поўдзень, калі хто-небудзь сядзе каля заваленай адтуліны ў грот, пачуе звон, які б'е трывогу.

Старэйшыя людзі расказваюць, што ўжо ў іх бытнасць можна было знайсці велізарныя тачаныя глыбы, нагадваючыя падковы. На адной з іх, як расказваюць, быў выбіты прыгожы конь, а пад ім шабля. Побач быў подпіс, толькі невядома які.

Два з тых каменняў існуюць, мабыць, і сёння. Адзін з іх замураваны ў фундамент дома аднаго з жыхароў вёскі Сток гр. Часлава Свідра, другі — ў вёсцы Дабрынёўка, таксама ў фундаменце дома гр. Урбана.

Астатнія камні былі пераároблены ў надгробныя камні, або камні неабходныя ў гаспадарцы.

Мы не знайшлі скарбу, але зусім не шкадуем гэтага. Але калі б гэтым аб'ектам зацікавіліся археолагі, то спадзяюся, што знайшлі б сапраўдныя скарбы старой славянскай культуры.

С. Камінскі.

„ЭРА ТРУХІЛЬАЎ"

Ноч з 30 на 31 мая стала апошняй ноччу ў жыцці дыктатара Дамініканскай рэспублікі Рафаэля Леанідаса Трухільа — ён быў забіты сваімі палітычнымі праціўнікамі. Больш трох дзесяцігоддзяў Трухільа з'яўляўся валадаром гэтай невялікай цэнтральнаамерыканскай краіны, размешчанай на востраве Гаіці ў Караібскім моры.

Смерць Трухільа выклікала непакой у афіцыйным Вашынгтоне, у дзелавых кругах Уолстрыта. Заклапочанасць кіраўнікоў амерыканскай знешняй палітыкі «вялікага бізнеса» поўнасцю вытлумачальна.

Дык на працягу ўсяго свайго панавання, якое сам дыктатар напышліва называў «эрай Трухільа», ён верай і праўдай служыў сваім гаспадарам манапалістам ЗША. Галоўнае багацце краіны — бананавыя і хлопкавыя плантацыі былі перададзены ім на водкуп амерыканскаму канцэрну «Юнайтэд фрут компаны». Амерыканскі капітал захапіў усе ключавыя пазіцыі ў эканоміцы краіны. Ён кантралюе сістэму водазабеспячэння, сродкі сувязі, шляхі зносін і многія прадпрыемствы лёгкай прамысловасці.

Для таго, каб падавіць народныя хваляванні здрадніцкай і антынацыянальнай палітыкай, Трухільа ўстанавіў рэжым жорсткага палітычнага тэрору. Турмы краіны перапоўнены. У канцэнтрацыйных лагерах мучацца тысячы патрыётаў. Трухільа выдзеліўся сваім здрадніцтвам, нянавісцю да ўсяго прагрэсіўнага і страшнай жорсткасцю. Праўленне гэтага тырана — адна з самых змрочных старонак у гісторыі дамініканскага народа. Яго імя стала сінонімам цемрашальства і насілля ва ўсёй Лацінскай Амерыцы.

Кангрэс, складзены з прыхільнікаў і сваякоў Трухільа, прысвоіў яму тытулы «Дабрадзея Айчыны», «вызваліцеля нацыі», «апекуна прыгожых мастацтваў і літаратуры». Апрача таго ён сам прысвоіў сабе ваеннае званне генералісімуса і адмірала флота. Ён загадаў іменаваць сябе «першым студэнтам», «першым лекарам», «першым настаўнікам» і гэтак далей.

Аўтар кнігі «Эра Трухільа» прафесар Галіндзес заўважыў па гэтаму поваду: «Я ўпрасціў бы ўсе тытулы Трухільа, прыводзячы іх да аднаго: «першы ўласнік Дамініканскай рэспублікі, яго маёнтак уключае ўсю краіну». Галіндзес заплаціў жыццём за сваю кнігу. Як і многія сотні іншых сапраўдных патрыётаў ён быў па-зверску забіты агентамі дыктатара.

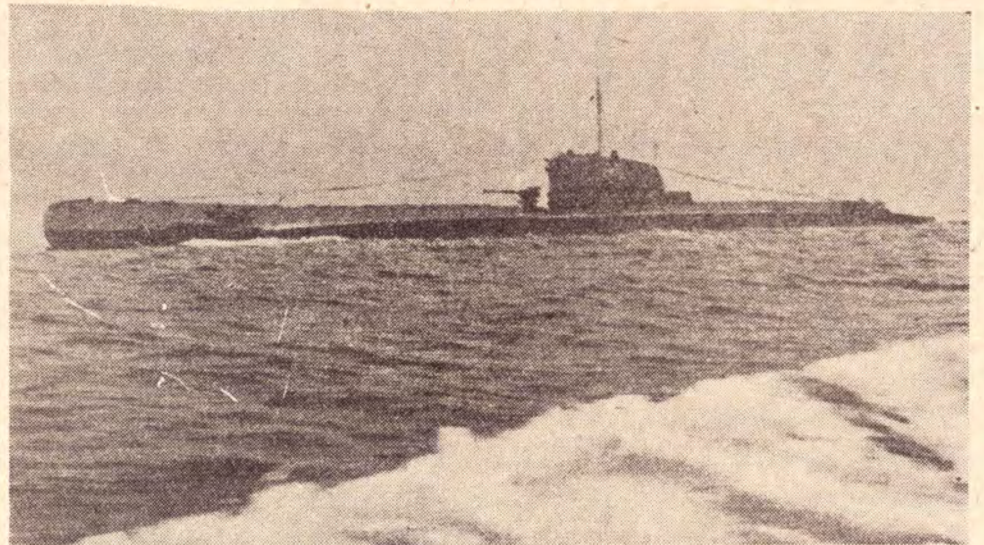
Аднак факт астаецца фактам. Акрадаючы свой народ рука аб руку з замежнымі манаполіямі, Трухільа стаў самым багатым чалавекам краіны. Ён з'яўляўся ўласнікам 6 цукровых заводаў, яму належала больш 20 прадпрыемстваў па апрацоўцы тытуню, хлопка, землянога арэха агульнай каштоўнасцю 54 млн. 450 тыс. долараў. Апрача таго, ён быў пайшчыкам страхавых і авіяцыйных кампаній і буйнейшым жывёлагадоўцам краіны.

Багацеючы сам, Трухільа не забываў і сваіх сваякоў, многія з якіх займаюць высокія становішчы ў дзяржаўным апараце. Яго славалюбства не ведала граніц і прыймала часам трагічныя формы. Дастаткова сказаць, што калі ў 1932 годзе сыну Трухільа закончылася чатыры гады, яму было прысвоена званне палкоўніка арміі. У восем год сын Трухільа ўзнагароджваецца ваеннай медаллю, а ў дзевяць год прысвойваецца чын брыгаднага генерала. Калі малады Трухільа быў накіраваны на вучобу ў ваенную акадэмію ў Вест - Пойнте (ЗША), ён зацьміў сваімі прыгодамі самых рафінаваных прадстаўнікоў «залатой моладзі». Выключаны за непаспяховасць з акадэміі, вырладак дыктатара вярнуўся на радзіму з мільённым даўгом, які па загаду Трухільа быў сплачаны нацыянальным банкам.

Тыран Трухільа з'яўляўся апорай рэакцыі Цэнтральнай Амерыкі. Ён выступаў з пагражаючымі заявамі ў адрас рэвалюцыйнага ўрада. Яго агенты арганізавалі замах на жыццё прэзідэнта Венезуэлы Бетанкура. І нават такі залежны ад манаполяў ЗША орган, як Арганізацыя амерыканскіх краін, вымушаны быў прыняць рэзалюцыю, якая асуджае ваенна-паліцэйскую дыктатуру Трухільа. Аднак да самай смерці дыктатара гэта рэзалюцыя засталася толькі добрым пажаданнем, а замежныя дзялкі адчувалі сябе ў Дамініканскай рэспубліцы, як у сябе ў хаце.

Пасля смерці Трухільа ўзначальвае ўрад яго сын, той самы сын, якому ў чатыры гады бацька прысвоіў званне палкоўніка арміі.

ПЕРАМАГАЮЧЫ СТЫХІЮ

Шторм... Многа няшчасцяў прыносіць ён чалавеку. У час вельмі моцнай буры ў лістападзе 1929 года ў Атлантычным акіяне загінула 600 суднаў. У Генуі 19 лютага 1953 года быў разбураны грандыёзны хвалялом даўжынёй каля 4 тысяч метраў і вышынёй у 11 метраў. Прарваўшыся ў порт, гіганцкія хвалі затапілі амаль усе параходы, якія стаялі за гэтай велізарнай сцяной.

Страшныя не толькі марскія буры, але і так званыя «цягуны», калі нябачныя падводныя хвалі раптоўна паяўляюцца ля прычалаў, у зацішных гаванях. Яны кідаюць караблі ў розныя бакі, рвуць стальныя швартавыя тросы. Выратоўваючыся ад іх, судны звычайна ўходзяць у мора.

Вывучэннем хваляванняў у морах і акіянах у СССР займаецца Дзяржаўны акіянаграфічны навукова-даследчы інстытут.

Вучоныя не толькі даследуюць хвалі, яны хочуць падпарадкаваць іх волі чалавека, утаймаваць. Блізкі дзень, калі пачнуць працаваць пнеўматычныя ўстаноўкі, якія гасяць хвалі на асобных участках бурнага мора. Ствараецца канструкцыя пнеўматычнага хвалялома.

ЛОЖАК

Адна з лонданскіх фірм радыётэлебачання выпрадукавала нядаўна вялізны супружаскі ложак, у якім умантаваны тэлевізар, магнетафон і электрычная машынка да запаркі кавы.

Ложак каштуе 2500 фунтаў штэрлінгаў. Зроблены ложак па заказу арабскага мільянера, уласніка нафтавых палёў і вялікіх гарэмаў.

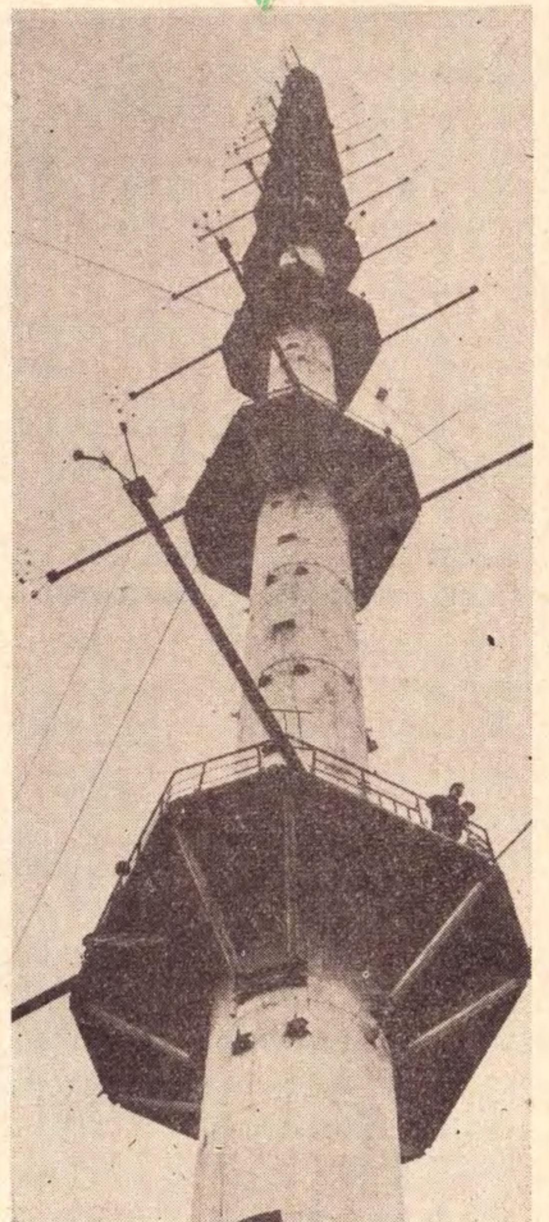
Здымак з многапакутніцкай Анголы. Партугальскія каланізатары здзекваюцца і забіваюць жыхароў Анголы толькі за тое, што гэты народ хоча жыць свабодна.

Унікальная метэавежа

Каб разабрацца ў складаных працэсах, якія адбываюцца ў атмасферы, трэба арганізаваць сталае назіранне за ёю. Неабходна сталая завоблачная лабараторыя, нейкі зонд навечна падняты ў неба.

Распаўсюджанне большасці дыму, пылу і пары займае слой паветра да 300 метраў у вышыню. Гэта і вызначыла пабудову метэаралагічнага зонда вышынёю ў 313 метраў. Метэаралагічная вежа — гэта аўтаматычны камплекс чуллівых органаў, якія бесперапынна ўлаўліваюць найменшыя перамены тэмпературы, ціску, сырасці, шчыльнасці, складу паветра, хуткасці яго вертыкальных і гарызантальных патокаў. Яны размешчаны на ўсіх пляцоўках зонда.

Агульная колькасць рэгеструючых абсталяванняў вежы — зонда складае некалькі соцен. Унікальная метэавежа памагае вырашаць савецкім вучоным многа важных для навукі праблем.

АБ ЧЫМ ДОБРЫ ГАСПАДАР ВЕДАЦЬ ПАВІНЕН

ГАДОЎЛЯ ТРУСОЎ

Добры гаспадар так павінен весці сваю гаспадарку, каб з кожнага мерапрыемства мець прыбытак, чэрпаць даход. Гэткую магчымасць стварае гадоўля трусоў.

Польскія ўстановы замежнага гандлю сельскагаспадарчымі прадуктамі нядаўна падпісалі дагавор з замежнымі фірмамі на экспарт трусінага мяса. Таму зараз звяртаецца асаблівую ўвагу на развіццё гадоўлі гэтай жывёліны. Усе ПЗГС-ы і ГС-ы абавязаны весці кантрактацыю трусоў.

Трус — вядома, звярок непераборлівы, з'е ўсё, што дасі, размнажаецца, як... трус і не патрабуе грамаднага сховішча; яму хопіць збітай клеткі, якую кожны гаспадар патрапіць сам зрабіць.

Установы, якія вядуць кантрактацыю, бачылі б найбольш ахвотна гадоўлю наступных парод трусоў: бельгійскія і французскія белыя бараны ды белыя венскія (ведэньске).

Трусы прыймаць будуць усе скупачныя пункты, якія зараз прыймаюць іншую жывёліну. Цана жывога труса залежыць ад яго вагі. Калі трус важыць ад 2,50 кг да 3 кг, плацяць за яго па 21 злоты. Звыш трохкілаграмавы трус цэніцца па 23 зл ад кілаграма.

Раім гаспадарам сур'ёзна пацікавіцца гэтай справай. Гадоўля трусоў напэўна аплоціцца. Не пашкодзіла б таксама, каб школьныя ўлады абмеркавалі магчымасць абсталявання невялікіх прышкольных ферм гадоўлі гэтых мілых стварэнняў. Вучні мелі б і ўласны, супольны даход, і магчымасць практычнага стасавання вывучаных ведаў.

Па больш падрабязныя інфармацыі звяртайцеся, калі ласка, да сваіх раённых аграномаў і гээсаўскіх пляцовак.

Заахвочваем прачытаць невялічкую брашуру, якая падрабязна расказвае аб умовах гадоўлі паасобных парод. Аўтар яе: Stefan Jankowski — «Królik żywi i ubiera», PWRiL, Warszawa, 1955 г.

(вр)

Амфітэатр у Дуброве

Рэдка наведваюць Дуброву мастацкія калектывы са сваімі выступленнямі.

На патрабаванні павятовых улад у гэтай справе, заўсёды адказвалі — у вас няма дзе выступіць большаму калектыву.

І сапраўды ў Дуброве не было адпаведнага месца для культурных мерапрыемстваў. Старасвецкая зала ГС не магла памясціць большую колькасць гледачоў.

На адным са сходаў партыйнай арганізацыі Дубровы, калі разглядалася справа развіцця культурнага жыцця, нехта падаў прапанову пабудаваць амфітэатр. Месца для гэтага Дуброва мае адпаведнае. Сасновы лясок, што побач Дубровы, з даўніх часоў быў улюбёным месцам адпачынку жыхароў. Там і вырашана будаваць амфітэатр. Ініцыятыву членаў партыі з задавальненнем падтрымалі жыхары Дубровы. І так грамадскім чынам пачалі будаваць амфітэатр. Шмат дапамогі ў гэтым праявілі рабочыя чыгункі, якая прабягае каля Дубровы. У вольны ад працы час самазвалы і іншыя машыны прадпрыемства пабудовы чыгункі працавалі пры будове амфітэатра.

Незадоўга ў сасновым ляску жыхары Дубровы атрымаюць культурны аб'ект на некалькі тысяч месц.

Жыхары Дубровы спадзяюцца, што цяпер наваt большыя мастацкія калектывы будуць часцей да іх заглядаць.

(вб)

ДОБРЫ СТАРТ

Кіраўніцтва Павятовага саюза гмінных спулдзельняў у Гайнаўцы яшчэ ў мінулым годзе вырашыла, што на тэрыторыі паветаў у бліжэйшыя гады ў кожнай вёсцы арганізуецца крамy. Зразумела, што не бяруцца тут пад увагу маленькія вёскі, якія знаходзяцца непадалёк большых.

На бягучы год запланавалі пабудовы крамаў у 16-ці вёсках павета. Добрая арганізацыя ў галіне рэалізавання гэтай цэннай ініцыятывы дазволіла ПЗГС-у пачаць пабудову аж 20-ці крамаў, і ў другой палове года пачнецца пабудову далейшых 6-ці крамаў.

Гэтае мерапрыемства каштоўнае. ПЗГС у бягучым годзе адвёў на яго каля 10 мільёнаў зл. Аднак вельмі важнае тое, што ініцыятыву ПЗГС-а ў Гайнаўцы правільна зразумела насельніцтва нашых вёсак.

У выніку, пры пабудове крамаў жыхары вёсак укладаюць шмат грамадскага чыну. Дзякуючы гэтаму, большасць пачатых пабудоў будзе закончана ў сырым стане яшчэ ў канцы года.

М. К.

ПА СЛЯДАХ НАШЫХ ІНТЭРВЕНЦЫЙ

Цікавае для тых, хто думае будавацца

У свой час мы пісалі аб цяжкасцях з праектамі вясковага будаўніцтва. Гаварылася там аб тыповых праектах, якія можна купляць у аддзелах архітэктуры і будаўніцтва прэзідыумаў ПРН і аб тым, што гэтых тыповых праектаў мала.

У адказ на нашую інтэрвенцыю ў гэтай справе «Biuro Studiów i Projektów Wzorcowych Budownictwa Wiejskiego» у Варшаве прыслала нам адказ, у якім чытаем, што ў бягучым годзе будуць уведзены ў продаж новыя тыпы праектаў жыллёвых і гаспадарчых будынкаў.

«Бюро» згаджаецца з намі, што колькасць і асартымент праектаў, якія ўжо маюцца, недастатковы і не заўсёды заспакайваюць усе індывідуальныя патрэбы.

Таму «Бюро» правяло спецыяльную анкетызацыю сярод павятовых архітэктараў і гаспадароў.

Анкетызацыя пазволіць лепш дастасаваць праекты да патрэб.

вл.

ДУМКІ НА ДАРОЗЕ

Стары вазак, стары конь. Абодва яны добра яшчэ памятаюць скрыпучыя вазы на драўляных, дубовых восях, якія рэзалі глыбокія каляіны на пясчаных дарогах Беласточчыны.

А зараз?

З недалёкай мінуўшчыны засталіся толькі хамут і дуга. Дубіну заступіла жалеза, а жалезныя шыны замяняе гума. Сёння на дарогах Беласточчыны від ваза-гумака стаўся зусім нармальным. Незадоўга, каб пабачыць, як выглядаў воз-жалязняк, трэба будзе ісці ў музей.

В. Рудчык

Падтрымка палітыкі партыі

Сяляне падтрымоўваюць палітыку нашай партыі на вёсцы. Каб яе яшчэ лепш ажыццяўляць, многія гаспадары складаюць заявы з просьбай прыняцця іх у рады Польскай аб'яднанай рабочай партыі. Нядаўна ў Сасновіку 5 гаспадароў прынялі ў кандыдаты ПАРП.

м.х.

НАШ БІБЛІЯТЭКАР

Хто іншы, як не бібліятэкар, можа зацікавіць кніжкаю, прывіць любоў да чытання, параіць, што прачытаць. Больш таго, можа нават сарганізаваць дыскусію чытачоў над кніжкай. Вось такім з'яўляецца бібліятэкар грамадскай бібліятэкі ў Дубічах Царкоўных Мікалай Чыквін.

Бібліятэка ў Дубічах Царкоўных існуе ўсяго паўтара года. Абслугоўвае яна чатыры бібліятэчныя пункты, якія знаходзяцца ў суседніх вёсках.

Свае абавязкі М. Чыквін выконвае добра. Людзі ў вёсцы горнуцца да бібліятэкі, аб чым сведчыць той факт, што Мікалай Чыквін у сярэднім выдае на месяц па 150 кніжак. Ён умее заахвоціць да чытання маладых і старых жыхароў вёскі. Жадаем яму выдаць лепшых вынікаў у сваёй культурнай і карыснай працы.

Мікалай Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

Ліквідаваць зямельныя няўгоддзі

Шмат зямлі на Беласточчыне непрыдатнай да апрацоўкі, зусім не ураджайнай, пясчанай. У Сакольскім павеце зямельных няўгоддзяў больш 9 тысяч гектараў. І вось на гэтых землях зусім добра расце лес. На гэтых 9 тысячах гектараў вырасла б у будучыні сотні тысяч дрэў, якія не толькі ўпрыгожвалі б аколіцу, але і служылі б сваімі ляснымі багаццямі.

Такім чынам, неабходна шырэй прапагаваць на вёсках Сакольшчыны залясенне зямельных угоддзяў. Да гэтага часу павятовыя ўлады на гэтыя справы мала звярталі ўвагі.

м.х.

У ГАРАДСКІМ АДДЗЕЛЕ

29 чэрвеня ў памяшканні БГКТ адбылося пасяджэнне праўлення гарадскога аддзела ў Беластоку, на якім падсумавалі яго паўгадовую дзейнасць. На пасяджэнні вельмі шырока дыскутавалі над спосабамі працы з моладдзю, многа гаварылася аб ролі дакладаў і святліц. Трэба таксама звярнуць вялікую ўвагу на вярбоўку членаў. Гаварылася таксама аб распаўсюджванні «Нівы». Наш аддзел у другім квартале развёў 1180 экз. «Нівы».

На пасяджэнні прысутнічала старшыня ГП БГКТ Лідзія Бялецкая.

К. Хлябіч

Чаму падвялі?

У Страблі, Плюцічах, Бельску, а таксама і ў бліжэйшых вёсках былі каляровыя аб'явы аб тым, што 25.VI.1961 г. каля прыстані каяковай на рацэ Нарве і ў аколіцах Страблі адбудзецца фэстын моладзі. У ім будуць прымаць удзел мастацкія калектывы, спартыўныя каманды ЛЗС. У заключэнні адбудзецца народнае гулянне.

І што з гэтага атрымалася?

25 чэрвеня. Нядзеля. Сенакосы ўжо закончыліся, надвор'е прыгожае, сонца прыпякае. Моладзь і старэйшыя з бліжэйшых вёсак ужо збіраюцца з самай раніцы. У 10 гадзін надыходзяць цягнікі з Беластока і Бельска. Сабралася вельмі многа моладзі. аднак з арганізатараў ніхто не прыехаў. Праз нейкі час з Пілік прыехаў мастацкі калектыў. Паколькі з арганізатараў нікога няма — яны едуць дадому. Адзінай атракцыяй на фэстыне ў Страблі быў футбол каманд ЛЗС з Орлі і Плюціч. Людзі чакалі да 14^{00} гадзіны. Потым разачараваны натоўп разыходзіцца.

Чаму ніхто з арганізатараў не прыехаў і не адмяніў фэсту. Няхай адкажуць за гэта вінонікі: Павятовая рада ЛЗС і Павятовае праўленне ЗМВ.

Віктар Астроўскі
Плюцічы

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46 Nr konta PKO 1-6-100024.

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie; 5 $ — w USA.

Nakł. 5000. Bltk. B-3

ЗАМЕСТ СКАРГАЎ І ПРАПАНОЎ

БУДОВА ШКОЛЫ Ў КРЫВОЙ

У Крывой назіраецца жаль да Інспектарату асветы ў Бельску за нібы «перасоўванне тэрміну будовы школы» ў гэтай вёсцы. Не разводзячыся даўжэй над скаргай крывян, высняем ніжэй. (Наш журналіст у гэтай справе гаварыў асабіста з Інспектарам асветы ў Бельску).

Паводле фактычных планаў будова школы ў Крывой павінна была пачацца ў 1963 годзе. Іншых планаў не было. Але справа гэтай школы моцна ляжыць на сэрцы самаму Інспектарату асветы ў Бельску, які надта добра разумее патрэбу новай школы ў Крывой. Таму тэрмін быў Інспектаратам прыспешаны і будова пачнецца больш - менш у сакавіку 1962 года. Напэўна. **Інспектар падкрэсліў выразна, што справу будовы школы ў Крывой Інспектарат лічыць адной з важнейшых і пільнейшых задач на бліжэйшы час.**

Школа ў Крывой будзе пабудавана за дзяржаўныя грошы, будзе вялікая і прыгожая.

вл

ЛЮДЗІ ШУКАЮЦЬ БЯДУ

Выпіўшы гарэлкі прыбывае многім п'яніцам шмат энергіі, некаторым нават хочацца штонебудзь марнаваць, ламаць, рэзаць. Вось так было і з Васілём Бойкай з Белавежы. Ішоў ён хістаючыся і напаткаў легкавую машыну, якая прыбыла сюды аж з Руды Слёнскай. Машына стаяла спакойна на месцы і п'янаму было неабходна яе абмінуць.

— Чаму яна мяне не абмінае? — забушаваў п'яніца.

— Я яе навучу, — крыкнуў ён і выхваціў з кішэні нож. Вядома, «пакалечыў» машыну — парэзаў дзве эпоны разам з кішкамі. Як бачым, такі небяспечны чалавек патрабуе апекі. І ім заапекаваўся гайнаўскі пракурор.

*

Дзве грузавыя машыны для Тадэуша Свірыдовіча жыхара Каракул (Беластоцкі павет) прывязлі жвіру. Калі самаходы заварочваліся на панадворку, маленькая дзяўчынка Дануся Свірыдовіч пералякалася і ўцякла пад сцену хлява, ля якога былі ўложаны драўляныя бэлькі. Бэлькі гэтыя абсунуліся і сваім цяжарам адабралі жыццё дзяўчынцы. Следства ў гэтай справе вядзе павятовая міліцыя.

*

Мар'ян Маліноўскі з Беластока (вуліца Кахаsuccкага 22) часта піў гарэлку. За кожным разам меў ахвоту біцца. Але каго будзеш біць? Чужога наб'еш — улады пакараюць. Дык ён, выпіўшы, біў жонку. Здзекам яго перабралася мерка. Па загаду пракурора сямейны кат арыштаваны.

М. Бяда

Ліст з Задрыпанкі

ХАЧУ ВАННУ

Цягу да чысціні адчуваю я ад самых маладых год. Не думайце, што хваліцца пачну сваімі якасцямі, але спытайце любога ў Задрыпанцы, хто тут у санітарных адносінах перадавіком, кожны вам скажа, што я, Даніла.

Ад гэтага ў мяне галава не закружылася, як у іншых перадавікоў. І мары ў мяне не надта высокія. Ні пад кім я не капаю ямак, на пасады не прûся. Адна мяне зайздрасць з'ядае: зайздрошчу ўсім тым, хто мае ванну.

Жывуць жа людзі! Мокнуць у ваннах, жыццём карыстаюцца.

Задрыпанцы смяюцца з мяне:

— А мо' табе і паравога ацяплення захацелася?

Паравое ацяпленне — ацяпленнем, а ванна — вялікая рэч. Купайся хоць кожную суботу, а калі не лень — то і кожны дзень. Пішуць у газетах, што настаў час паднімаць санітарны стан вёскі на належны сваёму часу ўзровень. Кажуць, людзі на вёсцы мала мыюцца, трэба каб больш мыліся. А дзе тут мыцца? Летам — у рэчцы, а зімою ў цэбэрку. Але ці ж гэта мыццё?

Так я разважаў, пакуль не даведаўся, што ў Беластоку можна жалезную ванну купіць. Якая навіна! Уласная ванна не мара, а рэчаіснасць!

Я ўжо ўявіў яе ў маёй хаце. Стаіць пасярод кухні, пар з яе падымаецца, лезь і мокні. Роскаш!

Што і гаварыць, адразу паехаў у Беласток за ваннай.

На Сенным рынку зайшоў я ў жалезную краму і выявіў свой намер прадаўцу.

— Няма ў нас ванны, — кажа ён. — Звярніся, дзядзька, да «Аргеду».

— А што гэта такое? — цікаўлюся.

— Раяводскае прадпрыемства гурта прадметаў хатняга карыстання, — адказвае прадавец. — Калёвая, 4 а. Аддзел жалезны.

Жму я ў другі канец горада пад указаны адрас, а там кажуць мне звярнуцца да Раённай гуртоўні на Усходняй шашы.

І зноў у другі канец Беластока.

— Хачу купіць ванну, — задыхаўшыся, кажу грамадзянцы з раённай гуртоўні.

Тая паглядзела спачувальна на мяне і... не, не адправіла бегчы ў новым напрамку, яна зняла тэлефонную трубку і ветліва сказала:

— Звані, дзядзька, пад 64-94.

Набраў я гэты нумар і выявіў сваю просьбу.

— 63—64, — пачуў я кароткі і загадны адказ.

Званю пад 63-64. Прыемны жаночы голас, даведаўшыся ў чым справа, кажа:

— Пераключаю.

Цяпер пачуўся голас мужчыны. Гаваркі, ён здзіўляецца, што я не ведаю, дзе купіць ванну.

— У гуртоўні. Зразумела, на Усходняй. Што, былі? Зараз пaклічу кіраўнічку.

Кіраўнічка рассеяла ўсе мае надзеі:

— Хочаце купіць ванну?

— Вельмі.

— Дык ідзіце ў краму.

— На Сенны рынак?

— Вось, вось, — сказала яна і дакорлівым тонам дадала: — Жартаўнік вы, ведаеце куды трэба звярнуцца, а звоніце да нас.

Не стаў я гаварыць ёй, што ўжо быў у гэтай краме, а ветліва папрасіў за турботы і паплёўся на вакзал.

Вось так і кончыліся мае мары аб ванне. Цяпер, калі чую аб санітарнай культуры, успамінаю свае беластоцкія прыгоды і думаю, што не паднясем мы гэтай культуры, пакуль не абяспечым вёску ваннамі.

Падумайце толькі, ГС, замест гарэлкі, прадае ванны! Рамантыка!

ДАНІЛА
Задрыпанка.

Падвязем цябе кусок, а далейшую дарогу то ўжо сам ведаеш.

— Прашу кнігу скаргаў!
— Калі ласка, вазьміце.

НА ПРАКТЫКУ Ў ВЁСКУ

— На другі раз прыдзіце са сваім малодшым братам.

У ліпеньскі дзень

ЯК ЗАКВІЧЫЦЬ — ТО ЎЦЯЧЭ.

Маці тлумачыць Толіку, што не можна падыходзіць да Ліды, бо яна хворая, мае свінку.

— Я толькі Ліду пацалую, — кажа Толік, а як свінка заквічыць, то я хутка ўцяку.

Оля Назару
Плюцічы

ПАЎВАР'ЯТ

Адзін чалавек прышоў да млына і пачаў перасыпаць чужую пшаніцу ў свой мяшок.

Людзі яго пытаюцца:

— Чаму ты чужую пшаніцу сыплеш у свой мяшок?

— Таму, што я паўвар'ят? — адказаў ён.

— Калі так, то чаму ж ты сваёй пшаніцы не сыплеш у чужы мяшок?

— О, тады я быў бы цэлым вар'ятам!

Ніна Алексюк
Палічна

ПРАЦАВІТЫЯ СЁСТРЫ

Бацька прышоў з работы. Да яго падбеглі дзеці і пачалі хваліцца.

— Я вымыла ўсе паўміскі, — кажа найстарэйшая.

— А я гэтыя паўміскі клала на полку, — кажа сярэдняя.

— А я толькі выносіла ад іх асколкі, — кажа наймалодшая.

Віктар Вішнеўскі
Рыбалы

У РЭСТАРАНЕ

Наведвальнік зайшоў у рэстаран і папрасіў падаць абед. Афіцыянтка нясе яму суп, а ён крычыць — халодны! Афіцыянтка выйшла і нясе другі раз, а ён ізноў крычыць — халодны!

— Адкуль жа вы гэта ведаеце? — пытае здзіўлена афіцыянтка. — Вы ж яго не прабавалі.

— Я бачу, калі вы несяце, то ваш вялікі палец у супе, — адказаў наведвальнік.

Ніна Янюк
Барысаўка

ГЕНАДЗЬ КЛЯЎКО

МАТУЛЯ ДА СЫНА ПРЫЕХАЛА

Здаецца, нядаўна, здаецца, учора
Ён быў яе любкай, уцехаю.
А сёння старая матуля ў горад
Пажыць да сыночка прыехала.

Сыночак, як лялька, сыночак, што трэба,
Матулі б ім толькі і цешыцца.
Ды вырас, як кажуць, пад самае неба...
(Аб рыфму язык так і чэшацца).

Хоць часам сціскаецца сэрца матулі,
Ды з думак благое ўсё гонячы,
Маленькага ўнука іх песціць і туліць,
Пра штось з ім няспынна гаворачы.

Малы ж пасля працы бацькоў як убачыць,
Штось бабчынай мовай ляпеча ім.
Тут тата адразу сыночку зазначыць,
Маўляў, сваю мову засмечваеш.

А будзе хай суп або боршч недасолены,
Нічога не скажа ў вочы ёй.
А ўсё штось капыліцца, усё нездаволены,
Ад міскі свой нос адварочвае.

Сыночку нязвыкла, сыночку аж смешна, –
Якая з матулі кухарка тут? —
Пюрэ — ў яе каша, амлет — дык яешня,
Свінны эскалоп заве шкваркаю.

Другія вунь маці пра новую моду
Вам выступяць з цэлай прамоваю.
Яна ж вечна з хусткаю пад падбародак,
І ўсе ў яе звычкі вясковыя.

У сына душа ўжо чэрствая стала,
Забыўся пра ласку ён матчыну.
А колькі ж матуля начэй недаспала
Каб век ён не знаўся з нястачаю.

— Ідзіце, мо' разам што выпіце, з'ешце, —
Свой такт пры гасцях ён паказвае.
— Нічога, сыночак, я потым, нарэшце, —
Гаворыць матуля ў адказ яму.

Пачэснае ж месца на куце чырвоным
Спрадвеку належыць па праву ёй.
Дык хай жа няпісаным будзе законам
Святое вось гэтае правіла!